

Mahetoidu turu arengutest meil ja mujal

Merit Mikk
Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus/Eesti Mahepõllumajanduse SA
meritoko@gmail.com

25. november 2014

OTK/EMSA/2014

1

MUJAL

- Mahepõllumajandusmaad on maailmas ca 38 mln ha, sellest Euroopas 10 mln ha (5,6% kogu pm maast). See suureneb iga aastaga, kuid oluliselt aeglasema tempoga kui mahetoidu turg.
- Euroopas on kõige rohkem mahemaad Hispaanias, järgnevad Itaalia ja Prantsusmaa
- Mahetoidu turu mahuks hinnati 2013.a üle 50 mld eurot. Kõige suurem mahetoidu turg on USAs - 2013. a 24 mld eurot, järgnevad Saksamaa 7,6 mld eurot, Prantsusmaa 4,6 mld eurot
- Mahetoidu turg suureneb Euroopas ca 10% aastas, USAs 2013. a 11,5%
- Kiiresti suureneb mahesupermarketite arv (eriti Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias, USAs)

2

Maailm: Mahemaa ja mahetoidu turumaht. 2000-2013

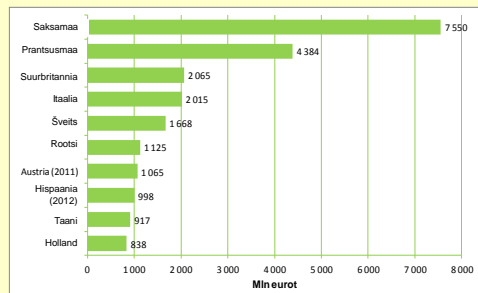

Allikas: FiBL, IFOAM SÖL, Organic Monitor

EMSA/OTK/2014

3

Euroopa: Mahetoidu jaeturg 2013

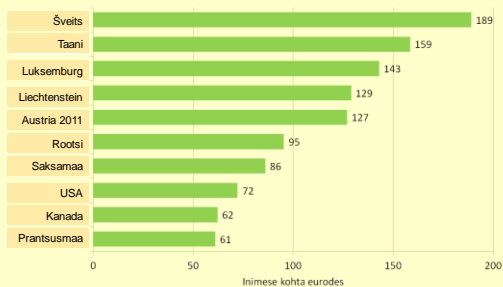

Allikas: Projekti OrganicDataNetwork uuring, 2014

EMSA/OTK/2014

4

Euroopa: Mahetoidu tarbimine inimese kohta 2012 (eurodes)

Allikas: FiBL, Organic Monitor

EMSA/OTK/2014

5

Mõned näited teistes riikides toimuvast - Rootsi (1)

- Hüppeliselt arenev mahetoiduturg
- Ca 2/3 mahetoidust müüakse jaeturul, 1/3 toltlustuses
- 2013. a hinnati turumahuks 1,3 mld eurot, +13% (võrreldes 2012.a). 2014. a l pa +30% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga
- Suuremates kaupluskettides 2014. a l pa: ICA +52%, Coop +37%, Axfood +44% (s.h säästukett Willy's +57%), Systembolaget +82%
- Praktiliselt kõik kauplusketid (ka säästukauplused) on seadnud endale mahetoiduga seotud eesmärged, nt Coop 20% 2020.a
- Eriti kiiresti suureneb kodumaiste mahetoodete müük

6

Mõned näited teistes riides toimuvast - Rootsi (2)

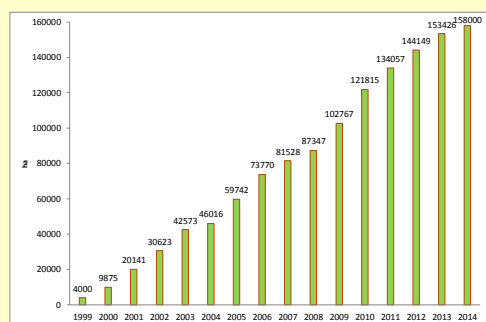
- Suurenenud on kõigi tootegruppide müük, kuid eriti just köögivilja ja puuvilja, õlu ja vein, munad, piimatooted, liha, beebitoit (nt Coop-is juba 50% kogu beebitoitu müügist)
- Kiire arengu peamiseks põhjusteks peetakse:
  - Üldist tervisliku eluviisi ja toitumise trendi
  - Tarbijate järjest suurenevat huvi puhta keskkonna ja loomade heaolu vastu
  - Mahepõllumajanduse positiivset kuvandit meedias
  - Tarbijate kiiresti suurenevat huvi toidu päritolu vastu
  - Tavatoidus leiduvate pestitsiidijääkidega seotud info laiemat levitamist

(7)

EESTI

(8)

Mahepõllujandusmaa Eestis 1999-2014

* 2014 esialgsed andmed
Allikas: PMA 2014

(9)

Mahetoodete töötlemine 2014

- Mahepõllumajanduse registris 104 töötlejat
- Suur osa neist on väiketöötledajad
- Ligi 40 mahetootjat, kes ka töötlemisega tegelevad
- Kõige rohkem marja-, puuvilja- ja köögiviljatöötledajaid, järgnevad tera- ja kaunviljade töötledajad, pagari- ja kondiitritoodete valmistajad
- Esimesed suuremad ettevõtted on alustanud mahetoodete valmistamisega (nt Kulinaaria, Salvest)
- Jätakuvalt väga vähe loomsete saaduste töötledajaid

(10)

Kus mahetoitu müüakse? (1)

- Peamiselt mahetoiduga kauplevaid väikepoode on üle 40, neist ca pooled Tallinnas
- Mahetoitu müüakse kõigis suuremates kaupluskettides ja nendes müüdiv kaubavaliik laieneb pidevalt
- Internetipoode on ligi 10
- Palju müüakse mahetoitu ka otse tootjalt tarbijale (otse talust, erinevate toiduvõrgustike kaudu, turgudel, laatadel)
- Novembris avati Tallinnas esimene mahetootjale (Konju talu) kuuluv kauplus

(11)

Kus mahetoitu müüakse? (2)

- Toitlustajad – suurem osa mahetoidu kasutajatest ei viita sellele
  - Restoranid, kohvikud, sööklad
  - Lasteasutused (koolid, lasteaiad)

MENÜÜ	
Sejanka	150,00
Hernesupp	1,200,00
Maapirni supp	0,800,00
Plov	2,30
Kanaliite ananassi-juustuga	3,20
Praekotlet	2,600,00
Õun- ja sidruni-koogikook	2,80
Peenestatud minipast	2,50
Sintsel	
Juurene pasta lehtsaga	2,80
Lõunakõhulaht	3,20
Õunaliike juustuga	3,20
Lehtvorm Duntaga	1

Näide
Maaülikooli
söökla
mahenädala
menüüst
kevad 2014

(12)

Üldised suundumused (1)

- Tarbijate nõudluse ja meedia tähelepanu kiire suurenemine viimastel aastatel
- Mahetoitude müügi suurenemine
  - Jaemüüjatelt kogutud andmete alusel eeldatav müügi suurenemine 2014. a (võrreldes 2013.a) suuremates kauplustes 10-20%, väiksemates kauplustes 20-60%
  - Andmed kogutud: mahetoitude müügi spetsialiseerunud kauplused Tallinnas (Biomarket, Mahemarket, Okosahver), teiste linnade kauplused (Saarte Sahver Kuressaares, Allikas Haapsalus, Valete Tartus), Talu Toidab müügialad Rimides, Tallinna Kaubamaja, Rimi (I Love Eco sarja tooted)
- Kodumaiste mahetoitude müügi ja sortimendi kiire suurenemine
  - 2013. a oli EMORI andmetel müügil 1234 kodumaist mahetoitudet, (+45% võrreldes 2012), 2012. a kodumaiste mahetoitude jaemüügi käive 8,3 mln eurot (2011. a 6 mln eurot)

13

Üldised suundumused (2)

- Kodumaistest loomsetest saadustest müüakse kahjuks jätkuvalt enamasti tavatootlejatele või elusloomadena välismaale (töötlemisvõimaluste puudumine)
- Jaeturul müüdavast mahetoitudest suur osa pärit teistest riikidest (spetsialiseerunud kauplustes kodumaise mahetoitude osa väid 10-25%)
- Mahetoodangu ekspordi (EL-sisene) suurenemine, täpne maht pole teada. Kõige rohkem eksporditakse teravilja (TÜ Wiru Vili)
- Restoranide ja lasteasutuste suurenev huvi
- Viimastel aastatel mahetoitude tutvustamine PM toetatud turuarendustoetuse projektide raames

14

Uuringud Eestis

- Viimane kohalike mahetoitude tarbimise ja müügi käibe uuring 2012. a kohta
  - PM tellimisel teostaja EMOR, valmis 2014. a veebruaris
  - Varasemate aastate uuringuid teostas Eesti Konjunktuuriinstituut
- Sortimendi ja hinnavaatlused
  - EMOR alates 2011. a II pa, viimane info juuni 2014 kohta, vt www.emor.ee/mahetooted
  - Enne 2011. a I pa Eesti Konjunktuuriinstituut
- Tarbijauuringud
- Statistikaamet - mahepõllumajanduslik tootang rahalises väärtuses (kui üks keskkonnakaupadest). Esimene andmete kogumine 2014. a kohta

EMOR/OTK 2014

15

Mahetoitude jaehinnad

Allikas: EMOR, juuli 2014

Mahetoitude jaehinnad	ühik	aastas				
		2010	2011	2012	2013	2014
Mahetõnu	1 kg	1,24	1,25	1,24	1,25	1,25
Mahetõnu (kõrgem)	1 kg	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90
Mahetõnu (madalam)	1 kg	0,98	0,97	0,91	0,91	0,91
Mahetõnu II	10 kg	3,33	3,37	2,83	3,30	2,83
Mahetõnu	1 kg	0,40	0,71	0,55	0,29	0,77
Mahetõnu (juuni)	1 kg	1,98	1,71	1,98	1,98	1,98
Mahetõnu (juuni)	1 kg	1,54	1,54	1,55	1,54	1,53
Mahetõnu (juuni)	1 kg	2,00	2,01	1,98	2,00	2,00
Mahetõnu (juuni)	1 kg	10,20	10,20	10,24	10,21	10,20
Mahetõnu (juuni)	1 kg	0,76	0,52	0,77	0,76	0,76
Mahetõnu (juuni)	1 kg	1,20	1,03	1,30	1,02	-
Mahetõnu (juuni)	1 kg	1,98	2,01	1,98	1,98	1,98
Mahetõnu	1 kg	1,31	2,20	1,24	1,72	1,81
Mahetõnu (juuni)	1 kg	-	-	0,26	-	0,98
Mahetõnu (juuni)	1 kg	-	0,75	0,91	-	-
Mahetõnu	1 kg	-	1,81	2,30	2,85	-
Mahetõnu (juuni)	1 kg	7,38	6,07	6,31	6,08	6,41
Mahetõnu (juuni)	1 kg	14,38	13,88	14,24	14,74	14,98
Mahetõnu (juuni)	1 kg	-	-	-	-	-
Mahetõnu (juuni)	1 kg	10,20	10,24	10,21	10,20	10,20
Mahetõnu (juuni)	1 kg	14,40	10,53	13,77	15,00	14,34
Mahetõnu	1 kg	10,21	10,50	10,21	10,20	10,20
Mahetõnu (juuni)	10 g	0,45	0,52	0,52	0,51	0,51
Mahetõnu (juuni)	10 g	0,51	0,87	1,02	1,10	1,18
Mahetõnu (juuni)	10 g	1,03	0,94	1,00	1,10	1,09
Mahetõnu (juuni)	10 g	0,98	0,98	0,91	0,98	0,98
Mahetõnu (juuni)	1 kg	-	10,50	10,50	10,50	10,50
Mahetõnu (juuni)	1 kg	-	10,50	10,50	10,50	10,50
Mahetõnu (juuni)	1 kg	-	13,81	13,81	14,00	14,00
Mahetõnu (juuni)	1 kg	0,19	0,87	0,74	0,87	0,30
Mahetõnu (juuni)	1 kg	13,02	13,04	13,04	13,31	12,24

OTK/EMOR 2014

16

Mahetoitude tootjahinnad

Allikas: EMOR, juuli 2014

Mahetooted

Mahetoitude tootjahinnad	ühik	aastas				
		2010	2011	2012	2013	2014
Mahetõnu	1 kg	0,56	0,53	0,53	0,40	0,49
Mahetõnu	1 kg	0,46	0,50	0,47	0,31	0,42
Mahetõnu	1 kg	1,00	1,03	0,87	0,83	0,80
Mahetõnu	1 kg	0,68	0,68	1,06	-	-
Mahetõnu	1 kg	0,79	0,93	0,85	0,76	0,81
Mahetõnu	1 kg	0,83	1,04	0,85	0,66	0,82
Mahetõnu	10 kg	1,75	1,80	1,80	1,68	1,90
Mahetõnu	1 kg	6,67	6,67	6,67	6,50	6,50
Mahetõnu	1 kg	1,18	1,32	1,32	-	-
Mahetõnu	10 g	-	3,33	3,33	3,47	-
Mahetõnu	10 g	0,98	1,00	1,00	0,61	1,00
Mahetõnu	10 g	0,96	0,83	0,96	-	-
Mahetõnu	10 g	0,85	0,85	0,76	0,67	0,90
Mahetõnu	1 kg	0,31	0,25	0,27	0,25	-
Mahetõnu	1 kg	0,29	0,23	0,27	0,23	-
Mahetõnu	1 kg	-	0,25	0,27	0,25	0,26
Mahetõnu	1 kg	-	0,25	0,27	0,20	0,24
Mahetõnu	1 kg	-	-	-	2,45	2,32
Mahetõnu	1 kg	4,77	4,46	4,72	3,14	3,40
Mahetõnu	1 kg	-	-	-	-	-

OTK/EMOR 2014

17

Milliseid kodumaiseid mahetoitude rohkem ostetakse?

- Kaupluskettides ja teistes suuremates kauplustes
  - Talu Toidab müügialad Rimides – munad, mahladest õunamahl, kuivainetest tatar ja kaerahelbed, piim, jäätised!!!, lihas lihaveise hakkliha, maiustustest ampstükid, kanepiõli, taimeteed
  - Kaubamaja – värsked puu- ja köögiviljad, teraviljatooted, jäätis, munad, piimatooted
- Mahetoitude müügi spetsialiseerunud kauplustes
  - munad, köögiviljad ja puuviljad, kartul, piim ja jogurt, jäätis, lihaveise hakkliha, mesi

18

Milliseid kodumaiseid mahetooteid oodatakse turule?

(info põhineb mahetoidu müüjatelt kogutud infol)

- Kodumaiseid kõõgililju ja marju-puuvilju laiemas valikus ja pikema ajalise perioodi jooksul
- Lihatooteid (vorstid, singid), sealiha, linnuliha
- Juustu, võid, pastöriseeritud piima (võimalik müüa ka lasteasutustele)
- Külmutatud tooteid ja kõõgiljahoidiseid
- Väikestele lastele mõeldud tervislikke maiustusi

19

Väljakutsed (1)

- Tarbijate madal teadlikkus, jätkuvalt arvab suur osa tarbijaid, et kogu kodumaine toodang on „sisuliselt“ või „peaaegu“ mahe. Keeruline orienteeruda paljude erinevate toidumärgiste hulgas
- Kodumaiste mahetoodete sortiment pole ikka veel piisavalt suur, mitmed tootegrupid praktiliselt puuduvad.
- Mahetöötlemine vähe arenenud, mahetooraine müük tavatöötlejatele
- Kohati suur hinnavahe kodumaiste mahe- ja tavatoodete vahel (tööstuslik tavatoodang versus suuresti käsitöenduslik mahetoodang)
- Kohalike mahetoodete väikeste toodangumahtude tõttu keeruline ja kallis logistika

20

Väljakutsed (2)

- Vähene tähelepanu turundusele
- Kohati torkab silma töötlejate poolne vähene tähelepanu toodangu pakendile ja kujundusele
  - Kas kasutatav pakend on vastavuses teie toote kvaliteetse sisu, hinna ja müügikohaga?
  - Kas mahetooted on tavatoodete kõrval riivis olles pilkupüüdvad? Lihtne, moderne?
- Puudub ajakohane info mahetoidu turu arengute kohta, uuringud väga pika ajalise nihkega, info peamiselt vaid kodumaise toodangu müügi kohta lõpptarbijale
- Mahetoidu müügil tootlustajatele väga suur potentsiaal, kuid puuduvad detailsed nõuded ja vaatamata sellele, et järjest rohkem tootlustajaid ostab mingil määral mahetoitu, ei julge nad sellele viidata

21

Näiteid kodumaistest mahetoodetest

22

Info:

Mahepõllumajanduse register: www.pma.agri.ee

Üldine info mahepõllumajanduse kohta, viited seadusandlusele www.maheklubi.ee

Uudised ja lingid ka Maheklubi Facebookis

Põllumajandusministerium www.agri.ee
EMÜ Mahekeskus <http://mahekeskus.emu.ee>

EL-i mahepõllumajanduse kodulehekül: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/home_et

23

Nõudlus on olemas,
tulge oma toodetega turule!

Täna!